

Nr 132.

Av herr **Wahlmark**, om inrättande av ytterligare en ordinarie amanuensbefattning vid Uppsala universitets klinik för öron-, näs- och halssjukdomar.

Då Uppsala universitets klinik för öron-, näs- och halssjukdomar inrättades år 1917, erhöll dess föreståndare till hjälp vid sjukvården och undervisningen tvenne biträdande läkare med samma tjänstgöring. Dessa bägge läkare avlönades genom ett anslag från universitetets reservfond på 2,000 kronor, som delades lika dem emellan. Deras ekonomiska förmåner utgjorde således 1,000 kronor för vardera, varjämte de kunde påräkna någon inkomst av bemedlade sjuka, som sökte vård å polikliniken för öron-, näs- och halssjuka.

År 1925 beviljade riksdagen medel till inrättande av en ordinarie amanuens tjänst vid kliniken. Avlöningen till denna utgår i likhet med vad fallet är med andra amanuens tjänster vid akademiska sjukhuset med 1,500 kronor å universitetets och 1,500 kronor å akademiska sjukhusets stat. I samband därmed indrogos vidare bidrag från universitetets reservfond för avlöning av biträdande läkare vid kliniken. För den andra biträdande läkartjänsten kunde till en början ingen avlöning erhållas, men för tiden 1 juni 1926—30 juni 1927 anvisades av medicinska fakulteten ett anslag från dess Regnelliska fond av 1,500 kronor för tjänstens uppehållande. Då detta anslag i fortsättningen icke kunde utgå, gjorde medicinska fakulteten hos det större akademiska konsistoriet framställning om utverkande av kungl. proposition till 1928 års riksdag om medel till inrättande av ytterligare en ordinarie amanuens tjänst vid akademiska sjukhusets klinik för öron-, näs- och halssjukdomar. Då behovet av den ifrågavarande läkartjänsten på grund av den hastigt ökade omfattningen av sjukvården vid kliniken blivit alltmer trängande, utverkade större akademiska konsistoriet på medicinska fakultetens hemställan ett anslag från universitetets reservfond på 1,500 kronor till tillfällig avlöning åt en amanuens, och på sjukhusets stat uppfördes likaledes såsom tillfälligt bidrag ett lika stort belopp till densammes avlöning.

Under nu löpande räkenskapsår har kliniken således till sitt förfogande en ordinarie amanuens med en avlöning av 3,000 kronor och en extra amanuens med en lika stor avlöning.

I detta sammanhang bör nämnas, att sedan läkarearvoden från det poli-

kliniska klientelet med tillkomsten av den nya polikliniken för öron-, näs- och halssjukdomar vid akademiska sjukhuset genom beslut av direktionen avskaffats, de biträdande läkarne icke ha andra ekonomiska förmåner än den kontanta avlöningen jämte fri frukost och kväll på sjukhuset.

Att ett bibehållande av de båda läkartjänsterna är nödvändigt framgår av närslutna tabell I. Antalet vårdplatser ha varit åren 1918—1923 tolv och 1924—1926 trettio, men äro nu efter inflyttning i nya lokaler fyrtioen. Antalet patienter har stigit från 286 1918 till 836 1927 och poliklinikens patientantal från 1,130 till omkring 2,900 på samma tid. Medeltalet vårdade per dag har stigit från 10,24 år 1918 till 41 år 1927 (motsvarande siffra vid Sabbatsbergs sjukhus öronavdelning var 1925 32,93 och 1926 35). Antalet kliniska operationer har från år 1918 till 1927 tredubblats (från 341 till 1,081), så ock de polikliniska operationerna (från 640 till omkring 1,900).

Emedan arbetet på kliniken till stor del består av tidsödande undersökningar och ofta av mycket ansträngande och tekniskt krävande operationer, har det visat sig nödvändigt, att docenten i ämnet också tjänstgör å avdelningen, nämligen som oavlönad biträdande läkare.

Till jämförelse må nämnas att vid Sabbatsbergs sjukhus öronavdelning ha åren 1924—1926 varit anställda tre amanuenser med vardera en avlöning av 485 kronor per månad efter månatligt avdrag för rum 35 kronor och mat omkring 60 kronor. Av tabell II framgår att antalet vårdplatser då varit färre än å härvarande öronavdelning liksom medeltalet vårdade per dag varit mindre. Däremot har antalet kliniska operationer varit större vid sabbatsbergskliniken, vilket motsatsförhållande förklaras därav, att patienterna där tidigare kunna lämna sjukhuset än i Uppsala är möjligt på grund av större svårigheter att för ett klientel, som huvudsakligen härstammar från landsbygden, ordna poliklinisk efterbehandling.

Innan den nya öronavdelningen vid sabbatsbergskliniken i slutet av år 1926 kom till, har där icke bedrivits poliklinisk verksamhet annat än i samband med remisser från andra avdelningar inom sjukhuset eller från andra sjukhus. Sedan den nya kliniken tagits i bruk, har ansetts nödvändigt inrätta ytterligare en läkartjänst med en avlöning av 350 kronor per månad. Sabbatsbergskliniken har således för närvarande icke mindre än 4 avlönade biträdande läkare.

Framställningen om en ny ordinarie amanuens tjänst vid universitetets klinik för öron-, näs- och halssjuka har emellertid av statsfinansiella skäl icke lett till någon Kungl. Maj:ts åtgärd till innevarande riksdag. Och kliniken står således inför utsikten till en reduktion av sina läkarkrafter, om icke det nu förefintliga provisoriet med tillfälligt anslag från universitetets reservfond och sjukhusets stat kan förlängas.

Om redan nu således sedan flera år behovet av tvenne ordinarie biträdande läkartjänster vid universitetets klinik för öron-, näs- och halssjuk-

domar varit trängande, så har med innevarande års ingång inträtt en situation, som gör inrättandet av en ny läkartjänst vid kliniken alldeles ofrånkomligt.

På framställning från Stockholms läns landsting har nämligen universitetet genom akademiska sjukhusets direktion ställt till landstingets förfogande på vissa villkor 15 sängar på allmän sal för vård av öron-, näs- och halssjuka från Stockholms län. Avtal därom har trätt i kraft från och med den 1 januari 1928. Motivet till denna överenskommelse har från universitetets sida väsentligen varit att för framtiden tillförsäkra kliniken undervisningsmaterial, då tillgång till dylikt genom inrättandet av specialkliniker på allt flera orter kunde befaras bli otillräckligt och redan nu en utökning av detta material såväl för undervisningen som för den vetenskapliga forskningen befunnits önskvärd.

Utrymmet för dessa nya 15 platser har erhållits därigenom, att en mindre kirurgisk avdelning på 19 sängar överförts till kliniken för öron-, näs- och halssjuka, varvid den kirurgiska avdelningen erhållit kompensation av sina förlorade platser genom inredning av dagrum till sjukrum.

Genom denna anordning har således kliniken för öron-, näs- och halssjuka blivit utvidgad, så att den nu har icke mindre än 60 vårdplatser. Den intensiva beläggningen under sistförflutna år (med ett *medeltal* vårdade intagna patienter per dag av 41 på ett *sängantal av samma siffra*) pekar på, att dessa 60 platser, då även Stockholms läns sjuka ha tillträde, komma att fullt ut tagas i anspråk.

Då samtidigt den polikliniska verksamheten nått en betydande utveckling, komma även tvenne ordinarie amanuenser ej att täcka klinikens behov. Tills vidare har emellertid som nämnts docenten i ämnet erbjudit sig att utan avlöning biträda vid sjukvården.

Av ovanstående torde till fullo framgå, att Uppsala universitets klinik för öron-, näs- och halssjuka är i trängande behov av ytterligare en ordinarie amanuens tjänst jämte den, som av riksdagen år 1925 beviljades.

Undertecknad får därför vördsamt föreslå,

att riksdagen ville uppföra ett ordinarie anslag av 1,500 kronor för Uppsala universitet till avlöning av ytterligare en amanuens vid universitetets klinik för öron-, näs- och halssjuka med villkor att lika stort belopp till avlöning av tjänsten skall utgå å akademiska sjukhusets stat.

Stockholm den 21 januari 1928.

C. P. Wahlmark.

Tabell I.

Akademiska sjukhusets öronavdelning.

	Antal vårdplatser	Antal pat. vårdade på avdelningen per år	Medeltal vårdade per dag	Antal kliniska operationer	Antal poliklin. patienter under läsåret enl. universitetsredogörelse	Antal poliklin. operationer
1917.....	12	—	—	—	—	—
1918.....	12	286	10,24	341	1918—19 = 1,130	640
1919.....	12	386	12,02	415	1919—20 = 1,658	874
1920.....	12	358	12,74	335	1920—21 = 1,833	926
1921.....	12	380	14,29	334	1921—22 = 1,693	700
1922.....	12	346	15,11	233	1922—23 = 1,900	662
1923.....	12	403	15,99	290	1923—24 = 2,075	745
1924.....	30	567	20,74	766	1924—25 = 2,400	1,091
1925.....	30	588	25,05	826	1925—26 = 2,415	1,721
					Under år	
1926.....	32	742	35,39	1,021	1926 = 2,978	1,978
1927.....	41	836	41	1,081	2,865	1,902

Tabell II.

Sabbatsbergs sjukhus öronavdelning.

	Antal vårdplatser	Antal pat. vårdade på avdelningen per år	Medeltal vårdade per dag	Antal kliniska operationer	Antalet polikliniska patienter	Antalet polikliniska operationer
1924.....	24	1,493	30,97	2,364	(Poliklin. arbete endast genom remisser, eljest ingen ordnad poliklinik tills den nya avd. tillkom i slutet av 1926.)	890
1925.....	24	1,358	32,93	2,049		1,406
1926.....	30	1,847	35	2,649		2,396